

Univerzitet u Tuzli
Filozofski fakultet
Studijfski odsjek: Filozofija-sociologija

**STUDIJSKI PROGRAM II CIKLUSA STUDIJA –
POLITOLOGIJA – MEĐUNARODNI ODNOSI I DIPLOMATIJA**

(u primjeni od akademske 2023./2024. godine)

Tuzla, 2023. godina

1. Opis studija

<i>Naziv studijskog programa</i>
Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija
<i>Nositelj studijskog programa</i>
Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli
<i>Vrsta studijskog programa</i>
Studij II ciklusa – Postdiplomski master studij
<i>Način izvođenja studijskog programa</i>
Redovni, vanredni ili studij učenjem na daljinu, ili kombinovanjem ova tri načina studiranja.
<i>Trajanje studija</i>
I godina, 2 semestara, 60 ECTS kredita
<i>Akademski naziv i naučno zvanje koje se stiče nakon završetka studija</i>
Magistar Politologije – Međunarodni odnosi i diplomatija

Naziv studijskog programa je: Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija.

Studijski program Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija II ciklus organizuje se i izvodi kao postdiplomski redovni studij, a prema potrebi može biti organizovan i kao vanredni studij, studij učenjem na daljinu ili kombinovanjem ova tri načina studija. Nositelj studijskog programa je Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli.

Studijski program II ciklusa Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija realizuje se kroz nastavu, naučno-istraživački rad i izradu i odbranu magistarskog rada.

Studijski program II ciklusa sastoji se iz:

- Pohađanja nastave i praćenja vrednovanja rezultata kroz utvrđene provjere znanja;
- Izboru naučne oblasti iz koje će se raditi magistarski rad i izbora mentora;
- Prijave i prezentacije izabrane teme, pristupa i naučnog metoda magistarskog rada;
- Naučno-istraživačkog i praktičnog rada na izradi magistarskog rada;
- Javne odbrane magistarskog rada;

Nastava na II ciklusu studijskog programa Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija izvodi se u I semestru kroz obavezne predmete. Prema nastavnom planu zastupljeni su pet obaveznih predmeta. Također, u drugom semestru studenti prijavljuju temu za magistarski rad i počinju sa procesom istraživanja i pisanja rada.

2. Trajanje studija

Drugi ciklus studija traje jednu (1) godinu (2 semestra) i vrednuje se sa 60 ECTS bodova. Studijska godina se organizuje u dva semestra (zimski i ljetni), od kojih svaki ima 15 nastavnih sedmica.

3. Akademski naziv i naučno zvanje koje se stiče završetkom studija

Završetkom studija drugog ciklusa student stiče akademsko, odnosno stručno zvanje *magistar Politologije – Međunarodni odnosi i diplomatija*, a u skladu sa Pravilnikom o akademskim i stručnim zvanjima i načinu njihovog korištenja koji donosi Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog Kantona

4. Uslovi upisa na studij

4.1. Upis na drugi ciklus

Pravo upisa na studijski program II ciklusa studija imaju kandidati državljani Bosne i Hercegovine, strani državljani i lica bez državljanstva, koji su na akreditovanoj visokoškolskoj ustanovi završili studij u polju društvenih i humanističkih nauka u trajanju od četiri godine sa ostvarenih 240 ECTS bodova. Kandidati koji su gore navedeno obrazovanje završili izvan Bosne i Hercegovine, a za koje je nakon postupka nostrifikacije, odnosno ekvivalencije utvrđeno da imaju završeno odgovarajuće obrazovanje također imaju pravo upisa na II ciklus studija Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija. Student stiče pravo na upis u naredni semestar ukoliko je odslušao nastavu iz prvog semestra.

Student koji obnavlja studijsku godinu, obavezan je prisustvovati realizaciji nastave samo iz nastavnih predmeta iz kojih nije izvršio utvrđene obaveze učešća u nastavi, odnosno nije ostvario pravo na potpis.

Student završne godine studija, koji je ovjerio posljednji semestar, a nije odbranio završni magistarski rad, prelazi u status studenta apsolventa koji traje od prvog dana naredne akademske godine do kraja iste. U tom periodu ima pravo na obavljanje preostalih završnih ispita, u svakom kalendarskom mjesecu.

O izvršavanju obaveza studenata iz svih oblika nastavnog rada vodi se jedinstvena evidencija za svaki nastavni predmet.

5. Ishodi učenja

5.1. Kompetencije koje se stiču završetkom studija

Drugi ciklus studija Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija studentima nudi dodatno teorijsko i praktično obrazovanje iz područja struke.

Studenti će tokom studija biti osposobljeni za viši nivo kritičkog prosuđivanja i analiziranja literature te samostalno istraživanje u oblasti Politologije, Međunarodnih odnosa, Vanjske politike i diplomatije.

Studenti će također biti osposobljeni za izradu završnog magistarskog rada što podrazumijeva sposobnost za naučni pristup u analizi i prezentiranju tema iz savremenog okruženja.

Stečeni stepen magistra Politologije – Međunarodni odnosi i diplomatija, studentima daje pravo korištenja zaštićenog stručnog zvanja te pravo na samostalni rad u diplomatiji, institutima koji se bave međunarodnim odnosima i drugim organima i institucijama koje rade u oblasti međunarodnih odnosa i vanjske politike, ali i međunarodnim odjeljenjima političkih stranaka i velikih privrednih firmi.

Završetkom drugog ciklusa studenti stiču sljedeće kompetencije:

- Stručnjaci za rad u oblasti međunarodnih, političkih i ekonomskih odnosa, međunarodnog prava i međunarodnih organizacija, evropskih, balkanskih, američkih i drugih regionalnih studija, studija bezbjednosti, studija mira i pratećih disciplina.
- Stručnjaci sa znanjem osnovnih politoloških disciplina, ovladat će i najvažnijim saznanjima iz teorije i prakse više disciplina međunarodnih odnosa, kao i sposobnostima i vještinama potrebnim za uspješno profesionalno učešće u aktivnostima u vezi s različitim učestvovanjem naše države u međunarodnim procesima.
- Uspješno obavljanje poslova kao što su: analitičar međunarodnih odnosa u službama najviših državnih organa, međunarodnih privrednih organizacija i korporacija, službenik Ministarstva inostranih poslova i drugim ministarstvima i direkcijama srodnog karaktera, diplomata na radu u diplomatsko konzularnim predstavništvima, stručnjak angažovan na uključivanju Bosne i Hercegovine u evropske i evro-atlanske integracije, kao i za rad u različitim međunarodnim vladinim i nevladinim organizacijama.

6. Nastavni plan – Lista obaveznih i izbornih predmeta i broj sati potreban za njihovu realizaciju, te pripadajući broj ECTS kredita

Nastavni plan studijskog programa II ciklusa Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija sadrži obavezne predmete te završni magistarski rad.

U toku **I godine studija** studenti stiču ECTS bodove pohađanjem nastave i izvršavanjem nastavnih obaveza, te polaganjem planiranih predmeta.

U **II semestru** realizira se aktivnost za izradu završnog magistarskog rada.

Obavezni predmeti su:

1. Metodologija društvenih istraživanja
2. Savremeni politički sistemi

3. Savremeni međunarodni odnosi
4. Bosna i Hercegovina u međunarodnim odnosima
5. Savremene teorije demokratije i ljudskih prava

Obavezni predmeti su vrednovani sa po 6 ECTS bodova, čime studenti u I semestru po osnovu nastave na obaveznim predmetima stižu 30 ECTS bodova. Magistarski rad je vrednovan sa 30 ECTS bodova. Što ukupno iznosi 60 ECTS. Svaki semestar je vrednovan sa po 30 ECTS bodova.

Tabela 1. Nastavni plan i program studijskog programa II ciklusa Politologija usmjerenje Međunarodni odnosi i diplomatija

Obavezni nastavni predmeti	ZIMSKI SEMESTAR					LJETNI SEMESTAR				
	P	V	L	Drugi oblici nastave	ECTS	P	V	L	Drugi oblici nastave	ECTS
1. Metodologija društvenih istraživanja	3	1	0	0	6					
2. Savremeni politički sistemi	3	1	0	0	6					
3. Savremeni međunarodni odnosi	3	1	0	0	6					
4. Bosna i Hercegovina u međunarodnim odnosima	3	1	0	0	6					
5. Savremene teorije demokratije i ljudskih prava	3	1	0	0	6					
Ukupno kredita					30					
Magistarski rad									20	30
Ukupno kredita II semestar										30
Ukupno										60

NAPOMENA: Okvirni sadržaj obaveznih predmeta prikazan je u tabelama u poglavlju 16.

Studij je organizovan kroz mentorski sistem i omogućava individualizaciju studija u skladu sa naučno-istraživačkim interesima svakog pojedinog studenta, što će rezultirati prijavom i izradom magistarskog rada iz oblasti politologije koju su izabrali i u kojoj se žele usavršavati.

7. Struktura obaveza i aktivnosti iz kojih student ostvaruje ECTS bodove

Iz strukture predloženog nastavnog plana vidi se da je opterećenje studenata kroz nastavu 30 ECTS bodova (tokom prvog semestra), dok rad na izradi magistarskog rada nosi 30 ECTS bodova. Struktura nastavnog i naučnog opterećenja prema semestrima prikazana je u tabeli 2.

Tabela 2. Struktura nastavnog i naučnog opterećenja studenta tokom II ciklusa studija

	obavezni predmeti	Završni magistarski rad	UKUPNO ECTS
I semestar	30	0	30
II semestar	0	30	30
Ukupno	30	30	60

Tabela 3. Prikaz obaveznih aktivnosti studenata na II ciklusu

	Naziv aktivnosti	ECTS
A	polaganje svih predviđenih ispita	30
	obavezni predmeti	30
B	Aktivnosti izrade i odbrane završnog magistarskog rada	30
	javna odbrana završnog magistarskog rada	30
	ukupno	60

Tokom **drugog semestra** studija studentu se imenuje mentor, vodeći računa o interesu studenta. Mentor pomaže studentu u odabiru teme i problemskog pitanja odabrane teme za izradu završnog magistarskog rada, te usmjerava i pomaže njegov rad odnosno vodi izradu završnog magistarskog rada. Mentor rada polazniku II ciklusa studija treba biti nastavnik izabran na užoj naučnoj oblasti iz koje je tema završnog magistarskog rada.

Nakon prihvatanja teme i izrađenog završnog magistarskog rada, student pristupa javnoj odbrani završnog magistarskog rada, čime stiče 30 ECTS bodova.

8. Način realizacije nastave i način provjere znanja

Nastava na II ciklusu studijskog programa Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija izvodi se kroz obavezne predmete. Nastava se izvodi u sklopu redovnog studija, a prema potrebi može se organizovati i učenjem na daljinu kao i kombinovanjem načina realizacije nastave. Nastavni proces se izvodi kroz predavanja, seminare, konsultacije, te druge utvrđene oblike nastave. Praćenje vrednovanja rezultata studenata vrši se kroz utvrđene provjere znanja. Provjeru znanja i izvršenja obaveza studenata predviđenih studijskim programom vrši predmetni nastavnik ili nastavnik koji je nosilac predmeta, a na način predviđen silabusom za određeni predmet.

9. Uslovi upisa u sljedeći semestar, te način završetka studija

Student upisuje drugi semestar nakon odslušanosti nastavnih predmeta u prethodnom semestru, što ovjerava predmetni nastavnik svojim potpisom u indeksu.

10. Postupak prijave i odobravanja teme završnog magistarskog rada

Student stiče pravo da mu se odobri tema završnog magistarskog rada nakon odslušanosti prvog semestra, a najkasnije do kraja ljetnog semestra, a u skladu sa Pravilima studiranja na drugom ciklusu studija Univerziteta u Tuzli. Završni magistarski rad student može predati Naučno-nastavnom vijeću na ocjenu, kada ostvari sve ECTS bodove predviđene za nastavne predmete i ukoliko je završio sve finansijske i druge obaveze utvrđene Pravilima studiranja II ciklusa studija na Univerzitetu u Tuzli. II ciklus studija se završava izradom i odbranom završnog magistarskog rada.

11. Način završetka studija

Studij drugog ciklusa završava se polaganjem svih ispita, te izradom i javnom odbranom završnog magistarskog rada, u skladu sa studijskim programom. Student drugog ciklusa studija u trajanju od jedne godine ima pravo na odobrenje teme za izradu završnog

magistarskog rada nakon odslušanog prvog semestra, a najkasnije do kraja ljetnog semestra. Završni magistarski rad može se predati na ocjenu i dalji postupak nakon položenih svih ispita i izvršenih svih obaveza predviđenih studijskim programom i opštim aktima Univerziteta u Tuzli.

Postupak odobravanja teme, izrade i odbrane završnog magistarskog rada provodi se na način i u postupku utvrđenom Pravilnikom o završnom magistarskom radu na drugom ciklusu studija.

12. Nastavak studija

Studenti koji ne završe studij u datom roku mogu podnijeti zahtjev za nastavak studija, prema odredbama definiranim Pravilima studiranja II ciklusa studija na Univerzitetu u Tuzli. Studenti imaju pravo podnijeti zahtjev za nastavak studija najkasnije do kraja naredne akademske godine i nastaviti započeti studij, uz obavezu plaćanja utvrđenog a neizmirenog iznosa školarine, te obavezu plaćanja dodatne participacije u troškovima studija.

Sve aktivnosti vezane za organizovanje i realizaciju drugog ciklusa studijskog programa Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija koje nisu definisane ovim studijskim programom sprovodit će se u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom, Pravilnikom o drugom ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli i drugim općim aktima Univerziteta u Tuzli.

13. Naučno-nastavni kadar

Predviđeno je da studijski program II ciklusa studija Politologija – Međunarodni odnosi i diplomatija, zbog nedostaka kadra na Odsjeku, u nastavni proces uključi i nastavnike i saradnike sa Pravnog fakulteta Univerziteta u Tuzli, te saradnike sa Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, koji imaju izbor na Univerzitetu u Tuzli.

Filozofski fakultet ostvaruje dugogodišnju nastavnu i naučnu saradnju sa eminentnim stručnjacima sa drugih univerziteta iz Bosne i Hercegovine i regiona, koji kao spoljni saradnici daju značajan doprinos u realizaciji studijskog programa Politologija usmjerenje Međunarodni odnosi i diplomatija na prvom ciklusu studija. Nastavnici s ovih univerziteta učestvovat će u izvođenju nastave i realizaciji nastavnog programa i na drugom ciklusu.

Tabela 7. Lista nastavnika uposlenika Univerziteta u Tuzli i saradnika koji imaju izbor na Univerzitetu u Tuzli, koji će biti angažovani u realizaciji nastave drugog ciklusa studija

	Nastavnik
1.	Dr.sc. Zlatan Delić, red.prof.
2.	Dr.sc. Amir Karić, red.prof. (Pravni fakultet UNTZ)
3.	Dr.sc. Izet Hadžić, docent
4.	Dr.sc. Midhat Čaušević, docent
5.	Dr.sc. Nermina Mujagić, red.prof. (UNSA)
6.	Dr.sc. Nedžma Džananović Miraščija (UNSA)
7.	Dr.sc. Amer Osmić, docent (UNSA)

14. Okvirni sadržaj predmeta

OBAVEZNI PREDMETI

Naziv predmeta: Metodologija društvenih istraživanja			ECTS
			6
Semestar: I	Predavanja: 3	Vježbe (A) : 1	
Cilj kolegija: Upoznavanje sa ključnim metodološkim pristupima i problemima u znanosti. Studenti će steći bazične vještine i kompetencije o istraživačkom procesu u društvenim istraživanjima. Studenti će savladati osnove kvantitativnog i kvalitativnog istraživačkog pristupa, što će u konačnici biti osnova za izradu akademskih tekstova, naučnih i stručnih radova kao i samog magistarskog rada.			
Sadržaj / struktura predmeta: • Društvena znanost i znanstveno-istraživačka djelatnost • Metode i metodologija znanstvenog istraživanja • Mjerenje i mjerne skale u društvenoj znanosti • Postupak znanstvenog istraživanja • Pisanje i obrađivanje znanstvenog i stručnog rada			
Literatura: 1. Lavić, Senadin, Metodološke rasprave, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 2014. 2. Vujević, Miroslav, Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti, Informator, Zagreb, VI. dopunjeno izdanje, 2002. 3. Mesihović, Nijaz, Uvod u metodologiju društvenih nauka, Sarajevo, 2003. 4. Mejovšek, Milko, Metode znanstvenog istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima, SLAP, Zagreb, 2007. godine			

5. Filipović, Muhamed, Metodologija znanosti i znanstvenog rada, Svjetlost, Sarajevo, 2004.
6. Petz, Boris/Kolesarić, Vladimir/Ivanec Dragutin, Petzova statistika – Osnoovne statističke metode za nematematičare, Naklada Slap, Zabreb, 2012.

Naziv predmeta: Savremeni politički sistemi			ECTS
			6
Semestar: I	Predavanja: 3	Vježbe (A) : 1	
Cilj kolegija: Cilj ovog predmeta je upoznati studente sa akutelnim političkim strukturama država na međunarodnoj političkoj sceni. U posebnom fokusu su države i drugi međunarodni akteri koji imaju glavnu ulogu na svjetskoj sceni, njihovo unutrašnje uređenje političkog sistema, te odnos vanjske politike prema drugim međunarodnim akterima.			
Sadržaj / struktura predmeta: • Predmet i metode nauke o političkim sistemima • Struktura i elementi političkog sistema • Odnos političkog i drugih sistema • Politički sistemi i političko-pravna struktura društva • Politički sistem i sistem vrijednosti • Politički sistemi prostih i složenih država • Višestranački politički sistemi (SAD, Francuska, Velika Britanija, Švicarska, Njemačka) • Jednostranački politički sistemi (Kina) • Faktori međunarodnih političkih odnosa • Međunarodna zajednica • Načini i sredstva djelovanja u međunarodnim odnosima • - Novi svjetski poredak			
Literatura: 1. SPS LIT. Žepić, B., Suvremeni politički sustavi, Drugo dopunjeno izdanje, Split, 2000. 2. Vukadinović, R., Međunarodni politički odnosi, Barbat, Zagreb, 1998. 3. Duraković, N., Uporedni politički sistemi, Sarajevo, 2000. 4. David S. Mason, A Concise History of Modern Europe Liberty, Equality, Solidarity, 2011. 5. Philippe Moreau Defruges (2006) Geopolitički rječnik. Zagreb:CPI			
Web-reference: 1) https://gt.foreignpolicy.com/2016/?df8f7f5682= 2) http://www.un.org/en/about-un/ 3) http://www.nato.int/nato-welcome/index.html 4) https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_en 5) http://www.osce.org/whatistheosce/factsheet?download=true 6) http://www.coe.int/en/web/about-us/who-we-are?desktop=true 7) https://history.state.gov/milestones/1914-1920 up until 2000.			

Naziv predmeta: Savremeni međunarodni odnosi			ECTS
			6
Semestar: I	Predavanja: 3	Vježbe (A) : 1	
Cilj kolegija: Predmet će studente upoznati sa izazovima koje pred diplomatsku teoriju i praksu postavljaju sve veća međuovisnost država i globalizacija. Diplomacija u XXI vijeku podrazumijeva znatno veći intenzitet i obim, veći broj aktera, znatno veći broj pitanja i pravaca djelovanja, nove načine komunikacije i pluralitet ciljeva. Posebna pažnja bit će posvećena primjerima koji svjedoče o novitetima u diplomatskoj praksi ili prilagodbama klasičnih diplomatskih instrumenata – reformama u ministarstvima vanjskih poslova, novim zadacima ambasada i konzulata, specijalnim vidovima diplomatije (preventivna, javna, regionalna, sigurnosna i sl), novim akterima u diplomatiji, te ICT revoluciji i njenim posljedicama.			
Sadržaj / struktura predmeta: • Diplomacija i globalizacija; • Globalna diplomatska interakcija; • Novi zadaci ministarstva vanjskih poslova; • Nova konzularna diplomacija; • Protokolarni noviteti; • Ljudski resursi; • Upravljanje krizama i rizicima; • Upravljanje znanjem; • „Rapid Reaction“ – diplomacija; • Koncept „dobrog upravljanja“ u diplomatiji; • Diplomacija i odgovornost; • Diplomacija malih zemalja; • Diplomacija i dijaspora (ekonomski, socijalni i kulturni aspekti) • Regionalna diplomacija • Specijalizirani oblici diplomatije (ekonomska, javna, preventivna, sigurnosno-vojna, humanitarna, diplomatija u slučaju katastrofa i sl.) • Novi akteri u diplomatiji; • ICT revolucija – koristi i opasnosti;			
Literatura: 1. Constantinou M. Costas; Kerr, P., Sharp, P., eds. The SAGE Handbook of Diplomacy, Sage Publications, 2016 2. Cooper, Andrew F., et all, The Oxford Handbook of Modern Diplomacy, OUP Oxford, 2013 3. Kelman, I. Disaster Diplomacy: How Disasters Affect Peace and Conflict, Routledge, 2011.			

Naziv predmeta: Bosna i Hercegovina u međunarodnim odnosima		ECTS
		6
Semestar: I	Predavanja: 3	Vježbe (A): 1
Cilj kolegija:		
Međunarodno-pravno priznanje samostalne i suverene države Bosne i Hercegovine 1992. godine, rezultiralo je, između ostalog, potrebom brzog organizovanja i djelovanja odgovarajuće službe vanjskih poslova koja je, kao diplomatija iznova uspostavljene samostalne države, preuzela prioritete zadatke na zaustavljanju rata i pozicioniranju BiH kao punopravnog aktera u međunarodnim odnosima. U tom kontekstu, studenti će se upoznati i sa starijom historijom diplomatskog djelovanja - diplomatskom organizacijom srednjovjekovne Bosne, te položajem BiH u međunarodnim odnosima u XIX i XX vijeku. Poseban akcenat bit će stavljen na upoznavanje s aktuelnim vanjskopolitičkim ustrojem BiH, njenim diplomatsko- birokratskim aparatom, te vanjskopolitičkim prioritetima među kojima su najvažnije euro- atlantske integracije.		
Sadržaj / struktura predmeta:		
• Međunarodni položaj BiH – teorijske postavke o diplomatiji malih zemalja; • Diplomacija srednjovjekovne Bosne; • Istočno pitanje i Berlinski kongres; • Aneksiona kriza i sarajevski atentat; • Jugoslovenska diplomatija i SR BiH • Raspad SFRJ i ponovno uspostavljanje nezavisnosti; • Diplomacija u ratu; • Međunarodni pregovori i Dejtonski mirovni sporazum; • Dejtonski okvir vanjskopolitičkog djelovanja – Institucije: Predsjedništvo BiH, Ministarstvo vanjskih poslova, Parlamentarna skupština BiH; • Vanjskopolitički prioriteti BiH; • Bilateralna diplomatija BiH; • Multilateralna diplomatija BiH; • Politika prema susjedima i regionu; • Eurounijske integracije i BiH; • NATO i BiH; • Trendovi i transformacije vanjske politike BiH;		
Literatura:		
1. Hasić, J., Karabegović Dž., Bosnia and Herzegovina's Foreign Policy since Independence, Palgrave MacMillan, 2019. 2. Todorović, L., Međudomaća politika: Dileme spoljne politike Bosne i Hercegovine, Nezavisni univerzitet Banja Luka, 2013. 3. Klaić, N., Srednjovjekovna Bosna. Politički položaj bosanskih vladara do Tvrtkove krunidbe (1377. g.), Zagreb, 1994. 4. Delić S., Bosna i Hercegovina i svijet, Tuzla 2001.		

Naziv predmeta: Savremene teorije demokratije i ljudskih prava			ECTS
			6
Semestar: I	Predavanja: 3	Vježbe (A): 1	
Cilj kolegija: Predmet ima za cilj da predstavi teorije demokratske tranzicije i konsolidacije, procese i aktivnosti demokratizacije, procese nazadovanja demokracije, mjere kvalitete demokracije, te da ih primijeni na države Jugoistočne Europe. Kroz studije slučaja će se detaljnije istražiti kako nedavno slabljenje demokracije utječe na stabilnost, odgovorno vladanje. Krićka refleksija savremenog društveno-politićkog imaginarija unutar kojega je danas jedino moguće legitimirati politićki poredak, a koji je karakteriziran neraskidivom vezom između ljudskih prava i sloboda, s jedne strane i demokratije kao instrumenta emancipacije, s druge strane.			
Sadržaj / struktura predmeta: • Historijat razvoja demokratije i ljudskih prava • Osnovne teorije demokratije i demokratizacije društva • Izazovi demokratizacijskog procesa u savremenom društvu • Treći val demokratizacije i prelaz s autoritarne vlasti • Od procesa tranzicije do mita o demokratskoj konsolidaciji? • Rasprave o mjeranju kvalitete demokratije • Društveni preduslovi za demokratiju • Posljedice neoliberalne politike: korporacijski egocentrizam u upravljanju državom • Upravljanje državom, postpolitika i postdemokratija • Komparativna analiza organizacije uprave u razvijenim evropskim demokratijama			
Literatura: - Fejzić, Elvis; Sadiković, Elmir; Turćalo, Sead (2017). Socijalna demokratija i socijalni kapitalizam: o mogućnostima praktićne primjene u Bosni i Hercegovini. Sarajevo: Friedrich Ebert Stiftung. - Giddens, Anthony (1999). Treći put: obnova socijaldemokratije, Zagreb: Politićka kultura. - Pavlović, Vukašin, Civilno društvo i demokratija, Politeia, Beograd, 2004.; - Mujagić, Nermina, Višegrađanstvo: analize i nove teorije na relaciji: država, građani i društvo, FPN, Sarajevo, 2017. - Dimitrijević, Nenad (2016); Demokratija na ivici: Rasprave o krizi i alternativama, Beograd: Fabrika knjiga, Pešćanik - David Held, Modeli demokratije - K. Duzinas, Ljudska prava i imperija (Beograd: Službeni glasnik, 2009) - J. Ranciere, Mržnja demokracije (Zagreb: Ljevak, 2008)			

- M. Ignatieff, Ljudska prava kao politika i idolopoklonstvo (Beograd: Službeni glasnik, 2006)